

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการศึกษา และได้ผลสรุปของการศึกษา รวมทั้งอภิปรายผลและมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี
2. เพื่อศึกษากระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษา ของผู้บริหาร ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี มีความสัมพันธ์กัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำนวนทั้งสิ้น 2,695 คน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 142 คน และจำนวนครูจำนวน 1,127 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1, 2557, ย่อหน้า 2 ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2, 2557, ย่อหน้า 1) และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ปีการศึกษา 2557 จำนวน 348 คน ใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane) ได้จำนวนผู้บริหาร จำนวน 140 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 66 คน และผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 74 คน และ

จำนวนครู 208 คน จำแนกเป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 98 คน ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 110 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามขนาดสถานศึกษาและตำแหน่ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ประเภทปลายปิด (closed form) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบลิคเคิร์ต (Likert) ประกอบด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ จำนวน 54 ข้อ ข้อที่มีค่าความเที่ยงตรงของข้อคำถามรายข้อระหว่าง 0.80-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษา ของผู้บริหาร ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เท่ากับ 0.900 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 348 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (simple correlation) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี พบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ภาพรวม และทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การสร้างบารมี การกระตุ้นเชาวน์ปัญญา การสร้างแรงบันดาลใจ และการคำนึงถึงเอกบุคคคล

1.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านการสร้างบารมี ภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) มีการกำหนดเป้าหมายชัดเจนในการทำงาน 2) สร้างแรงจูงใจภายในทำให้ผู้ตามเปลี่ยนแปลงทัศนคติและแนวทางปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และ 3) มีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอด

วิสัยทัศน์ได้อย่างชัดเจน ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ เป็นผู้ฟังที่ดีและเข้าใจในสิ่งที่ผู้อื่นกำลังพูด

1.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านการกระตุ้นเชาวน์ปัญญา ภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) กระตุ้นและช่วยผู้ใต้บังคับบัญชาแสวงหาวิธีการใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหา 2) สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานคิดเอง และคิดนอกกรอบ และ 3) กระตุ้นการสร้างระบบความคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อาจจะเป็นปัญหา

1.3 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่นับถือของผู้ใต้บังคับบัญชา 2) กระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น และ 3) สามารถทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาดึงศักยภาพของตนเองออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ สนับสนุนให้กำลังใจ และยกระดับความคาดหวังต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

1.4 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านการคำนึงถึงเอกบุคล ภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเอง 2) สร้างความผูกพันระหว่างบุคลากรเพื่อให้เกิดการตัดสินใจในการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่ที่เหมาะสม และ 3) ประชุมเพื่อมอบหมายงานรับผิดชอบอย่างเหมาะสม โดยเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการวางแผน ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ ขับเคลื่อนด้วยวิสัยทัศน์ และความสอดคล้องประสานความรู้สึกร่วมกัน

2. กระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ภาพรวม และทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การทำใจให้ว่าง กระบวนการใช้ทรัพยากร การคิดรวบรวมข้อมูล การคิดคำตอบได้ และ การวิพากษ์วิจารณ์

2.1 กระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านการทำใจให้ว่าง ภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) ทำให้เต็มที่เต็มกำลังความสามารถ แต่ไม่ยึดติด 2) ใช้สติในการควบคุมตนเอง ทั้งทางด้านจิตใจและร่างกาย และ 3) ควบคุมสติและอารมณ์ของตนเองให้มีความสุขอยู่ตลอดเวลา

ในการทำงาน ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ สรรวจอุปนิสัยแล้วพยายามปรับปรุง เพื่อให้สมาชิกก้าวหน้า ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน

2.2 กระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านกระบวนการใช้ทรัพยากร ภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) ดำเนินการประเมินผลการใช้ทรัพยากร เพื่อนำผลที่ได้เป็นแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรในบึงบประมาณต่อไป 2) จัดหาทรัพยากรทางการศึกษาอย่างหลากหลาย เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพที่ดี และ 3) จัดสรรทรัพยากรโดยเรียงลำดับความสำคัญและพิจารณาจากความพร้อมของโครงการที่จะทำ ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ รวบรวมความต้องการในการใช้ทรัพยากรจาแผนงาน

2.3 กระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านการคิดรวบรวมข้อมูล ภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) สร้างฐานความรู้ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร 2) เลือกรูปวิธีการค้นหาข้อมูลที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา และ 3) เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ คำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา

2.4 กระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านการคิดคำตอบได้ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) นำประสบการณ์ในอดีตมาเป็นแนวทางในการคิดหาคำตอบ 2) ใช้สติเพื่อพิจารณาหาคำตอบอย่างรอบคอบ และ 3) เปิดโอกาสให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและหาคำตอบ ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ ประเมินข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปหรือคำตอบที่เชื่อถือได้

2.5 กระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) วิพากษ์วิจารณ์โดยอ้างอิงข้อมูล หรือมีหลักฐานยืนยัน 2) มีการพิสูจน์ความจริงและดำเนินการทดสอบจนเป็นที่แน่ใจแล้ว และ 3) ประเมินผลหลังจากการวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ พิสูจน์ความจริงว่าข้อมูลที่ได้นั้นมีความน่าเชื่อถือต่อการนำไปวิพากษ์วิจารณ์

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ผู้วิจัยมีหัวข้อในการอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาต่างเป็นผู้ที่มีความสามารถ และผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสายัณห์ มামীไชย (2543, บทคัดย่อ) ได้ทำการการวิจัยเพื่อศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการสร้างบารมี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นลักษณะงานของการควบคุม สั่งการ ดังนั้นจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการสร้างบารมี เพื่อให้เกิดการบริหารงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติชัย รุจิมงคล (2544, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนเขตการศึกษา 12 ผลการศึกษา พบว่า ทักษะการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานของสถานศึกษามีหลักในการพิจารณาถึงเรื่องการใช้งาน เพื่อให้เหมาะสมต้องมีการพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะด้านการสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความมุ่งมั่นในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คติ หงส์วีไล (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและผู้บริหารองค์การธุรกิจเอกชน การให้บริการ เขตการศึกษา 5 พบว่า ด้านมีหลักการทำงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการกระตุ้นเชาวน์ปัญญา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานในสถานศึกษาด้วยการสร้างองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการกระตุ้นเชาวน์ปัญญาของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดการพัฒนาความรู้ ความสามารถ เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คติ หงส์วีไล (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและผู้บริหารองค์การธุรกิจเอกชน การให้บริการ เขตการศึกษา 5 พบว่า ด้านความมุ่งมั่นประสงค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการคำนึงถึงเอกบุคคผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพิจารณาการสั่งงานให้ผลงานที่ได้ออกมามีประสิทธิภาพที่ดีนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพิจารณาถึงเอกบุคคผล เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและตามความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับผลการวิจัยของฮุง ไว (Hung Wai, 1994, abstract) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการรับรู้ของครู การศึกษานี้เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า การคำนึงถึงเอกบุคคผลอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการศึกษา พบว่า กระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้มีการจัดอบรม และดำเนินการพัฒนาศักยภาพทางด้านทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานและการบริหารงาน ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของสายัณห์ มามีไชย (2543, บทคัดย่อ) ได้ทำการการวิจัยเพื่อศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.1 ด้านการคิดรวบรวมข้อมูล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าข้อมูลเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษานำมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจ ดังนั้นจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีข้อมูลที่ดี เพื่อให้เกิดการบริหารงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสายัณห์ มามีไชย (2543, บทคัดย่อ) ได้ทำการการวิจัยเพื่อศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการคิดรวบรวมข้อมูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านกระบวนการใช้ทรัพยากร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานของสถานศึกษามีหลักในการพิจารณาถึงเรื่องทรัพยากรที่เพียงพอต่อความต้องการของบุคลากร ในการดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานนั้นสามารถประสบความสำเร็จได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คติ หงส์วิไล (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและผู้บริหารองค์การธุรกิจเอกชน การให้บริการ เขตการศึกษา 5 ผลการศึกษาพบว่าด้านกระบวนการใช้ทรัพยากร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านการทำใจให้ว่าง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานในสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีสติ พิจารณาสິงต่าง ๆ เพื่อใช้ในการตัดสินใจ โดยการทำให้ว่าง เพื่อยอมรับการงานใหม่ ๆ ที่เข้ามา สอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของ คติ หงส์วิไล (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและผู้บริหารองค์การธุรกิจเอกชน การให้บริการ เขตการศึกษา 5 ผลการศึกษาพบว่า การทำใจว่างเปล่า อยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการคิดคำตอบได้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพิจารณาตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ต้องพิจารณาหาคำตอบที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อบุคลากร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อินทรน้อย มะลิชัยวงศ์ (2540, บทคัดย่อ) ศึกษาภาวะผู้นำปริวรรตของผู้บริหารดีเด่น โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน ด้านการคิดหาคำตอบได้อยู่ในระดับมาก

2.5 ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การวางแผนการทำงานจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมของบุคลากร ดังนั้นผู้บริหารต้องเปิดใจให้กว้าง ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อินทรน้อย มะลิชัยวงศ์ (2540, บทคัดย่อ) ศึกษาภาวะผู้นำปริวรรตของผู้บริหารดีเด่น โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์อยู่ในระดับมาก

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานในสถานศึกษา ทำให้ผู้นำต้องมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน มองการณ์ไกล เพื่อทำให้องค์กรสามารถดำเนินไปตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮุง ไว (Hung Wai, 1994, abstract) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการรับรู้ของครูพบว่าภาพรวมและรายด้านไม่สัมพันธ์กัน

3.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านการสร้างบารมี ภาพรวมมีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้นำในปัจจุบันต้องสามารถควบคุมบุคลากรในองค์กรให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของตนเองได้อย่างเต็มที่ และส่งผลต่องานที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คติ หงส์วิไล (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและผู้บริหารองค์การธุรกิจเอกชน การให้บริการ เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสร้างบารมี ภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน

3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ภาพรวมมีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การที่ผู้นำจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ทুমเทร่างกาย แรงใจ ให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ ในความรับผิดชอบที่ได้รับ มอบหมาย จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำต้องมีการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นกับผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิติชัย รุจิมงคล (2544, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียน เอกชนเขตการศึกษา 12 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน

3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี ด้านการกระตุ้นเชาวน์ปัญญา ภาพรวมมีความสัมพันธ์กันระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้นำจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้กลวิธีที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เกิดความคิด เกิดแรงกระตุ้น เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ตรงตามเป้าหมายของสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮุง ไว (Hung Wai, 1994, abstract) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการรับรู้ของครู ผลการวิจัยพบว่า ด้านการกระตุ้นเชาวน์ปัญญา ภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน

3.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี ด้านการคำนึงถึงเอกบุคคคล ภาพรวมมีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การที่ผู้นำคำนึงถึงเอกบุคคคล เข้าใจความแตกต่างของบุคคคล เพื่อวางแผน และดำเนินการสั่งงานหรือมอบหมายงานเพื่อให้เกิดความเหมาะสม ทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีและส่งผลต่อผลการดำเนินงานที่ดีด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮุง ไว (Hung Wai, 1994, abstract) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการรับรู้ของครู ผลการวิจัยพบว่า ด้านการคำนึงถึงเอกบุคคคล ภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

1.1.1 ด้านการสร้างบารมี พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ เป็นผู้ฟังที่ดี และเข้าใจในสิ่งที่ผู้อื่นกำลังพูด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองด้านความเป็นผู้นำ และการเป็นผู้นำที่ดีทางด้านของการฟัง เพื่อให้ผู้พูดมีความรู้สึกที่ดี และเกิดการได้รับความศรัทธาจากผู้ใต้บังคับบัญชา

1.1.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ สนับสนุนให้กำลังใจ และยกระดับความคาดหวังต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การสนับสนุนบุคลากรในการดำเนินงาน มีการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อกระตุ้นแรงผลักดันในการทำงานให้มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่ต้องการ

1.1.3 ด้านการกระตุ้นเชาวน์ปัญญา พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อาจจะปัญหา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดใจให้กว้าง เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ ของบุคลากร และนำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้มีประสิทธิภาพ

1.1.4 ด้านการคำนึงถึงเอกบุคคคล พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ ขับเคลื่อนด้วยวิสัยทัศน์ และความสอดคล้องกับความรู้สึกรู้สึกของตัวเองกับผู้อื่น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาตนเองด้านการขับเคลื่อนการดำเนินงานทางด้านวิสัยทัศน์ เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

1.2 กระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

1.2.1 ด้านการคิดรวบรวมข้อมูล พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ คำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพิจารณาในหลักการดำเนินงานในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการ และตรงตามเป้าหมายที่ชัดเจน

1.2.2 ด้านกระบวนการใช้ทรัพยากร พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ รวบรวมความต้องการในการใช้ทรัพยากรจากแผนงาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนและเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความต้องการในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ พร้อมทั้งพิจารณาอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากที่สุด

1.2.3 ด้านการทำให้ใจกว้าง พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ สรรวจอุปนิสัยแล้วพยายามปรับปรุง เพื่อให้สมาธิก้าวหน้า ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้ารับการอบรมเพื่อฝึกฝนทางด้านจิตใจ ทำให้เกิดสมาธิ การ

ควบคุมสติ อารมณ์ และความต้องการทางด้านต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจากผลที่ได้รับจากการปฏิบัติงานของบุคลากร

1.2.4 ด้านการคิดคำตอบได้ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ ประเมินข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปหรือคำตอบที่เชื่อถือได้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อนำข้อคิด และหลักการที่เหมาะสมมาใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสถานศึกษา

1.2.5 ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ มีการพิสูจน์ความจริงและดำเนินการทดสอบจนเป็นที่แน่ใจแล้ว ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นนักตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา มีการพิสูจน์ข้อกล่าวหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อหาข้อเท็จจริงและดำเนินการตัดสิน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี